

Žrtve Žančanov

Tekst in foto: Peter Avsenik

Vladna komisija za reševanje vprašanja prikritih grobišč je pred tednom dni začela preiskovati grobišče v Žančanih pri Slovenj Gradcu. Po prvih ocenah je v njem zakopanih več tisoč po koncu 2. svetovne vojne pobitih žrtev.

Drama se je za hrvaške vojake, ki so se po vojni vračali iz Pliberka, pa tudi za nekatere izginule domačine začela v vojašnici v Slovenj Gradcu, od koder so jih zvezane prepeljali v gozd, kjer je zdaj spominsko znamenje. Ob sondiranju minuli četrtek je bil navzoč tudi Ivan Knap, eden od vojakov 2. čete šoštanjskega bataljona, tedaj 16-letni povojni mobiliziranec, ki je svoje spomine na zakopavanje žrtev strnil v ganljivo pripoved. Sprva so mladi vojaki mislili, da gredo s krampi in lopatami obdelovat zemljo, nato pa se je izkazalo, da je njihova naloga zakopavanje žrtev. »Imeli smo nalogo, da mečemo zemljo na to površino, kjer so bili že mrtvi,« je med drugim dejal Knap. Za povojne poboje na območju Žančanov je znano, da žrtev niso pobili le s strelnim orožjem, ampak tudi s hladnim orožjem, z noži.

Predsednik komisije Jože Dežman (desno) in mobiliziranec Ivan Knap

Predsednik vladne komisije Jože Dežman je pojasnil, da gre za okoli 80 metrov dolgo in precej poraščeno sotesko, kamor so bile žrtve prepeljane v obdobju kakšnih desetih dni. »Zakopanih žrtev je tu po obsegu verjetno okoli tisoč petsto ali pa celo nekaj tisoč,« je število zakopanih ocenil Dežman. Tokrat je komisija grobišče v Žančanih le označila, predvidena je še geodetska odmera, glede izkopavanj pa bo treba počakati na sporazum med Hrvaško in Slovenijo, saj je na kraju predvidoma največ žrtev Hrvatov.

Komisija je tokrat prvič sondirala na Koroškem, kjer je po Dežmanovih besedah še več podobnih grobišč. S tem je svoje delo za letos končala, rezultate pa bo sredi decembra predstavila na tiskovni konferenci, o kateri bomo v Demokraciji zagotovo poročali.